

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการก่อรูปองค์กรประชาสังคมท้องถิ่นในทัศนะของคนพิการ : กรณีศึกษาชมรมผู้พิการตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนประชากร
μ (Mu)	=	ค่าเฉลี่ย
σ (Sigma)	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทพื้นที่ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้งองค์กรประชาสังคมท้องถิ่นของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในทัศนะของคนพิการ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในทัศนะของคนพิการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 บริบทพื้นที่ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

บริบททางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน

“บ้านสะตอ” เป็นชุมชนดั้งเดิมในอดีตที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี ที่มาของชื่อชุมชนตามคำบอกเล่ามีถึง 3 แบบ คือ บ้างก็บอกเล่า “สะตอ” เป็นชื่อของต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในหมู่บ้าน หรือเล่าว่ามีต้นสะตอใหญ่ ขนาด 7 คนโอบ ซึ่งปัจจุบันยังมีอยู่ต้นสะตอต้นหนึ่งมีอายุเกินกว่า 100 ปีขึ้นไป อยู่ในหมู่ที่ 1 บ้านตาพลาย และยังคงการอนุรักษ์ไว้จนถึงปัจจุบัน หรือบ้างก็เล่าว่า มีแม่น้ำไหลผ่าน ซึ่งมีต้นน้ำมาจากสะพานหิน เขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แม่น้ำนี้ได้แยกออกมาเป็นสองสาย สายหนึ่งไหลไปทางเขมร เรียกว่า “คลองสะตอ” ส่วนอีกสายหนึ่งไหลมา

ทางประเทศไทย เรียกว่า คลองสะตอ บริเวณคลองสะตอ มีต้นสะตอขึ้นอยู่ทั่วไปเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกตำบลนี้ว่า “ตำบลสะตอ” สืบมาจนถึงทุกวันนี้ ชุมชนส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมือง หรือที่เรียกว่า “ซอง” ซึ่งเป็นเชื้อสายจากเขมร-มอญ และเขมร-ไทย และยังมีชาวจีนเข้ามาค้าขายบ้าง มีชาวเขมรที่โยกย้ายอพยพมาจากประเทศเขมรบ้าง ปัจจุบันกลายเป็นชนพื้นเมืองไปแล้ว ชาวสะตออาศัยกันอยู่แบบเครือญาติ จะสังเกตได้ว่าในแต่ละหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะมีนามสกุลเดียวกัน ตระกูลดั้งเดิม ได้แก่ พิมพีปราบ สนเถิง อภิบาล ความเป็นอยู่ของชุมชนจึงยังเป็นลักษณะของเครือข่ายชุมชน ในอดีตมีการ “เอาแรง” เป็นการกระทำที่ชาวบ้านไปช่วยกันทำงานให้แล้วเสร็จ เมื่อช่วยเสร็จแล้วต้องมีการ “ใช้แรง” เป็นการมาช่วยกันทำงานคืน การลงแขกกันทำนา หรืองานบุญต่างๆ รวมทั้งการนับถือผีจะมาเอาแรงกัน พึ่งพาอาศัยกัน แลกเปลี่ยนทรัพยากร แบ่งปันสิ่งของซึ่งกันและกัน ชุมชนสะตอยังคงมีการคงไว้ซึ่งสังคมในชนบท ความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติแบบแน่น และต่อมามีการอพยพคนนอกพื้นที่เข้ามาทำมาหากิน เป็นคนแถบชายฝั่งทะเลตะวันออก (ระยอง จันทบุรี) และคนทางอีสานบ้าง สังคมตำบลสะตอยังคงเป็นสังคมชนบท ทำให้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติมีความแนบแน่นตามวัฒนธรรมของไทย และเป็นลักษณะของเครือข่ายชุมชนอยู่

บริบททางด้านเศรษฐกิจชุมชน

“ช่วยเหลือตัวเองมาตลอด” เป็นคำกล่าวที่ชาวบ้านบอกกล่าวให้ฟัง มีการปรับตัวให้เข้ากับความเป็นอยู่ เช่น ใช้ใบไม้ ใบระก้ามามุงเป็นหลังคา การหาของป่าเพื่อประทังชีวิต ถ้าเหลือจึงก็นำเอาไปแลกเปลี่ยนกันในระบบเครือญาติก่อน หากยังเหลืออีกก็นำเอาไปแลกเปลี่ยนหรือขายกับชุมชนอื่น เวลาเจ็บป่วยก็ใช้รากต้นไม้ ใบไม้ เป็นสมุนไพรแทนการรักษาโรคต่างๆ มีหมอสมุนไพรพื้นยา ปัจจุบันยังคงมีอยู่บ้าง ความเป็นอยู่ยังเน้นระบบเครือญาติ ชุมชน วัด ทำให้ระบบเครือญาติมีผลต่อความเป็นอยู่ของตนเอง วัดจึงเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมของชาวบ้านในเวลาต่อมา รวมถึงการปรับทุกข์ต่างๆ สามารถเดินทางไปที่วัดได้ เจ้าอาวาสจึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของชุมชน หากมีปัญหาชาวบ้านมักจะเข้าวัดเพื่อขอคำปรึกษาอยู่เสมอ มีการพัฒนามาเรื่อยๆ จากระบบเครือญาติเริ่มขยายออกไปสู่ระบบสังคมภายนอก โดยมีการพบปะโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางสำหรับการพบปะพูดคุยหรือประชุมต่างๆ วัดจึงเปรียบเสมือนศูนย์กลางของชาวบ้าน เวลาจัดงานก็มารวมตัว สังคมเริ่มเปิดกว้างมากขึ้น มีเจ้าอาวาสวัดเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

ในอดีตการทำมาหากิน โดยวิธีเก็บของป่า เช่น สมุนไพร สะตอ น้ำผึ้ง หน่อไม้ มีการล่าสัตว์ เก็บเป็นอาหารในครอบครัวเสมอ เหลือจึงนำไปแลกกับสินค้าอื่น ซึ่งสินค้าที่มีความต้องการของชุมชนคือ จำพวกเครื่องนุ่งห่ม แต่ในชุมชนไม่มีวัตถุดิบในการผลิตต้องนำสินค้าในชุมชนไปแลกเครื่องนุ่งห่มกับชุมชนอื่น การสัญจร การเดินทางออกนอกชุมชน หรือการเดินทางไปถิ่นอื่น ก่อนข้างลำบาก ต้องใช้การเดินเท้า หรือเรือในการเดินทาง

การสัมปทานป่าไม้ของตระกูลจินตกานนท์ ทำให้ชุมชนระลอกเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ คือ เริ่มมีถนนเข้ามาในชุมชน ประมาณปี พ.ศ. 2500 – 2510 “ถนนดินลูกรัง” ซึ่งจากเดิมใช้ทางที่เป็น “ทางเกวียน” เป็นทางใช้สำหรับเกวียนที่ลากด้วยควายหรือวัว ถนนมีเพื่อการขนไม้ไปขาย และต่อมา ถนนเส้นนี้ได้ชื่อว่า “ถนนจินตกานนท์” ตามชื่อของตระกูลที่เป็นผู้บุกเบิก ความเป็นอยู่เริ่มดีขึ้น ทำให้การเดินทางติดต่อกับชุมชนอื่นๆ ได้ง่ายและสะดวกขึ้น รถสองแถวเป็นรถคันแรกของชุมชน ที่วิ่งระหว่างอำเภอกับชุมชน มีวันละเที่ยว ชาวชุมชนเริ่มเปลี่ยนการทำมาหากินแค่ในครัวเรือน เป็นการนำมาค้าขาย เริ่มมีการจับจองที่ดินไว้สำหรับเพาะปลูก ในช่วงแรกนิยมปลูกมันสำปะหลัง พัฒนามาเป็นนาข้าว สวนผลไม้ สวนยาง และสวนปาล์มตามลำดับ เน้นการปลูกเพื่อขาย มิได้ปลูกเอาไว้กิน มีการลงทุนเพื่อหวังผลกำไรจากการผลิตมากขึ้น เริ่มมีการซื้อรถไว้สำหรับการค้าขายกับชุมชนอื่น และเมื่อมีการขนส่งที่ดีขึ้น มีการหลั่งไหลของผู้คนต่างถิ่น สินค้าใหม่ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลกับคนในชุมชน นอกจากการทำเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน ยังมีการทำอาชีพอื่น เช่น การรับจ้าง ร่อนพลอย การรับจ้างทำสวนผลไม้ รับจ้างกรีดยาง

เมื่อมีถนน ไฟฟ้าเริ่มเข้ามาในชุมชนอย่างเป็นทางการ ประมาณปี 2530 แต่ไม่ดีเท่าที่ควร ยังติดๆ ดับๆ หรือ “ลุ่มๆ ดอนๆ” แรกๆ ชาวบ้านยังไม่มีรู้สึกอะไร เพราะชินกับความมืดและแต่เดิม ชาวบ้านใช้ได้ตะเกียงแทนไฟฟ้า พอมาช่วง พ.ศ. 2539 เริ่มมีการปั่นไฟใช้กันบ้าง โดยเครื่องปั่นไฟ เครื่องแรกของชุมชน เกิดจากการบริจาคของนายประชุม รัตนเพียร ซึ่งเป็นอดีต ส.ส. ในสมัยนั้น ต่อมาเมื่อทุกอย่างลงตัวหรือเป็นระบบขึ้น ชาวบ้านจึงรู้สึกดีขึ้น สะดวกสบายขึ้นกว่าเดิมจนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตแล้ว การมีถนนหนทาง ไฟฟ้า ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ เริ่มมีการทำเกษตรกรรมเพื่อการค้าขายจากที่ทำการเพื่อการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ไฟฟ้าเข้ามาก็เริ่มมีสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าเข้ามาด้วย มีสินค้าฟุ่มเฟือยเข้ามาขายในชุมชน โดยมีทั้งการขายสดและผ่อน เช่น ทีวี ตู้เย็น พัดลม หม้อหุงข้าวไฟฟ้า และอื่นๆ แต่ละคราวเดือนมีความต้องการสินค้าประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะจะรู้สึกอึดอัดหากไม่ได้ใช้สินค้านั้นๆ เมื่อมีความต้องการใช้ในสินค้าใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น ย่อมต้องลงทุนในอาชีพเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งแน่นอนว่าการลงทุนบางครั้งมันก็ไม่ได้ผลกำไร และบางครั้งก็ขาดทุน การที่จะหาเงินมาลงทุนคืนก็ต้องกู้ ต้องหาเงินมากขึ้น ต้องออกหางานทำเพื่อหาเงินมาเพื่อหาเงินมาเพื่อการใช้จ่ายในสินค้านั้นๆ เริ่มออกหางานทำนอกพื้นที่ เริ่มทิ้งถิ่นฐานออกไปหางานทำนอกพื้นที่ จากการสัมภาษณ์พบว่าชาวระลอกส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นหนี้ ธกส. ส่วนเรื่องหนี้ในระบบก็มีบ้างเหมือนกันแต่น้อยมากเมื่อเทียบกับการกู้ยืมของ ธกส.

ชุมชนมีหน่วยงานราชการ คือ อนามัยและโรงเรียน ปัจจุบันมีอนามัย 2 แห่ง และมีโรงเรียน จำนวน 3 แห่ง การศึกษาดั้งเดิมเป็นการศึกษาตามวัดวาอาราม โดยกระดานชนวนสำหรับหัดขีดหรือหัดเขียนหนังสือ จะมีพระหรือนายบ้าน/ผู้นำชาวบ้านเป็นผู้สั่งสอน โดยใช้ “โรงทิม” เป็นโรงไม้หลังคามุงด้วยใบไม้ บรรยากาศทิมๆ สำหรับเรียนหนังสือในสมัยก่อนคำบอกเล่าของชาวบ้านต่อมากลายเป็นโรงเรียนนั่นเอง

ส่วนที่ทางทำมาหากินของชาวบ้านส่วนมากเป็น สค.1/สปก. มีการทำมาหากินเท่าไรก็แจ้งที่ครอบครองเท่านั้น ปัจจุบันมีการแบ่งออกไปให้ลูกหลานทำมาหากิน ที่ดินไม่มีการจับจองไว้ซื้อหรือขาย กรรมสิทธิ์ที่ดินนั้น ส่วนใหญ่ยังเป็นที่ดินของรัฐ บ้างเป็นที่ สปก/นส3 น้อยรายที่จะมีโฉนดเป็นของตัวเอง เนื่องจากเป็นพื้นที่จับจองสมัยตั้งแต่ยังไม่มีการสำรวจ และเมื่อถึงเวลาต้องออกโฉนดบางส่วนไม่กล้าที่จะไปจดทะเบียนเพราะไม่อยากจะเสียภาษี บ้างก็ไม่เข้าใจกับระบบการจัดการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ ที่ดิน สค.1/สปก. สามารถนำเข้าธนาคารเพื่อทำการกู้เงินมาลงทุนได้ เมื่อทุกอย่างพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป การใช้เงินตราจึงมีมากขึ้นชาวบ้านจึงเริ่มมีการนำที่ดินเหล่านั้นไปเข้าธนาคารเพื่อนำเงินไปลงทุนอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา การทำสวน การทำสวนผลไม้และอื่นๆ แต่กระนั้นการพัฒนาเป็นหนี้ของระบบยังคงมีอยู่น้อย

บริบททางการเมืองการปกครองของชุมชน

การปกครองในอดีตของชุมชนระดมมีสองแบบหลัก คือ แบบแรกจะเป็นการช่วยเหลือกันพึ่งพากัน เวลาเกิดปัญหาจะรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ เน้นการดูแลตนเองเป็นหลัก ไม่มีนายบ้านมาควบคุมดูแล แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่สามารถแก้ไขกันเองได้นั้น ชาวบ้านจะพากันไปที่วัดเพื่อให้เจ้าอาวาสหรือพระวัดนั้นๆ ช่วยแก้ปัญหา และอีกแบบหนึ่ง คือ จะมีคนที่มีความรู้ความสามารถ เช่น จริ่งใจ นักเลงโบราณ ชื่อศักดิ์ ที่ชาวบ้านยกให้เป็นคนคอยดูแลทุกข์สุขของชุมชน

ต่อมาการปกครองรูปแบบ “นายบ้าน” ซึ่งเป็นศูนย์กลาง โดยยึดระบบเครือญาติเป็นส่วนใหญ่ ใครมีญาติมาก มีทางเยอะ บวกกับความศรัทธาของชาวบ้านก็จะได้เป็นผู้นำหรือเป็นนายบ้าน มีบทบาทหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยชาวบ้านช่วยกันดูแลตนเองก่อน เมื่อมีปัญหาเดือดร้อนที่แก้ไขไม่ได้ก็จะให้นายบ้านคอยช่วยเหลือดูแลแก้ไข

หลังจากนั้นเริ่มมี พรบ.ท้องที่ (พ.ศ. 2457) จึงมีปรับเปลี่ยนมาเป็นการปกครองที่มีรูปแบบมากขึ้น คือ เริ่มมีขุนเป็นหัวหน้าในการปกครองต่อมาการปกครองท้องเริ่มเข้ามาในสมัยปี 2489 กำนันผู้ใหญ่บ้านเริ่มมีบทบาทดูแลมากขึ้น เริ่มมีการแบ่งแยกแตกแยกออกเป็นพรรคเป็นพวก เริ่มมีอิทธิพลเข้ามาในหมู่บ้าน จากการปกครองโดยขุนก็เปลี่ยนมาเป็นระบบ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีการแบ่งพื้นที่กันดูแล เดิมการแบ่งเขตการปกครองแบ่งออกเป็น 3 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านตาพลาย หมู่บ้านหนองบัว หมู่บ้านเกาะลอย และเมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้นจึงขยายออกมาอีก 6 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านวังพัฒนา หมู่บ้านคลองปุก หมู่บ้านร่วมมิตร หมู่บ้านทุ่งกระบอก หมู่บ้านทุ่งกรด และหมู่บ้านรัตนรมย์

พ.ศ. 2540 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อบต. เริ่มตั้งขึ้น อบต. เริ่มเข้ามามีบทบาทและเริ่มมีมากขึ้น จากการทำงานใกล้ชิดกับประชาชน และดูแลประชาชนทุกอย่างหากเดือดร้อนนำความเจริญมาสู่ชุมชนและชาวบ้านมากขึ้น ชาวบ้านให้ความสำคัญรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนเป็นองค์กร

ให้ความร่วมมือกับ อบต. เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันยัง ไม่มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน แต่มีการได้พูดคุยกันไว้บ้างแล้ว ถึงจะยังไม่มีการจัดตั้งก็ยังคงมีการใช้วัด สถานีอนามัยชุมชน โรงเรียน และกลุ่มอาชีพต่างๆ ในการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนในการพัฒนาเพื่อความเป็นอยู่ร่วมกัน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอคนปัจจุบันดำรงตำแหน่งในสมัยที่ 2 (หมดวาระวันที่ 5 กันยายน 2556) จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ นายคนปัจจุบันยังสามารถรองใจประชาชนในพื้นที่ได้ หากยังเล่นการเมืองท้องถิ่นต่อไป ความขัดแย้งระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นยังเกิดขึ้นน้อยมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากยังอาศัยระบบเครือข่ายเป็นฐานในการดูแลชุมชน และในปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการผลักดันให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลสะตอ เพื่อให้เป็นศูนย์รวมสำหรับการทำกิจกรรมของตำบล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนมากขึ้น ดังนั้นประชาชนเห็นด้วยกับการตั้งสภาองค์กรชุมชนของตำบล เพราะว่าจะจะเป็นศูนย์รวมให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่อไป

บริบททางด้านวัฒนธรรมของชุมชน

เนื่องจากคนในชุมชนตำบลสะตอเดิมเป็นชาว “ซอง” มีวัฒนธรรมความเชื่อของการนับถือผี การนับถือบรรพบุรุษอยู่มาก เช่น ผีหิ้ง ผีละหมด (ผีแม่หมด) ผีสาว (ผีประจำหมู่บ้าน) ผีหม้อ ผีเรือน (ผีที่ดูแลบ้าน) ซึ่งแต่ละผีนั้นจะเกี่ยวกับความเชื่อในด้านต่างๆ เช่น

“ผีหิ้ง” เล่นกันในเวลากลางคืนจนถึงเช้า นิยมเล่นช่วงเดือนแปด เดือนเจ็ดหรือเดือนแปด เครื่องเล่นไหว้ประกอบด้วยไก่ เหล้า ขนมต้มแดงต้มขาว ลักษณะเกี่ยวกับการเคารพบรรพบุรุษขอให้ช่วยคุ้มครองไม่ให้เจ็บไข้ให้ป่วย บรรพบุรุษทุกบ้านจะมีผีหิ้งสำหรับตั้งให้ผีบรรพบุรุษเป็นที่สำหรับยึดเหนี่ยวจิตใจ คุ้มครองลูกหลาน และความเป็นอยู่ของคนในบ้าน

“ผีหม้อ” จะเล่นกันก็ต่อเมื่อมีลูกชาย จะมีหม้อเป็นอุปกรณ์สำคัญ เมื่อทำพิธีเสร็จจะเอาหม้อแขวนไว้หน้าบ้าน

“ผีละหมด” หรือ “แม่หมด” จะใช้เล่นเพื่อปัดเป่าสิ่งชั่วร้าย

นอกจากชาวซองนับถือผีแล้วยังศรัทธาในพุทธศาสนาหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการนับถือผีและศาสนาพุทธเข้าไว้ด้วยกันและดำรงสืบต่อกันมา ทั้งการนับถือผีและนับถือพุทธล้วนแต่เกี่ยวข้องกันทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งในปัจจุบันหลงเหลือวัฒนธรรมเหล่านี้บางหมู่บ้านเท่านั้น เนื่องจากการกลืนวัฒนธรรมจากคนต่างถิ่น และการที่ส่งลูกหลานเข้าไปเรียนในเมืองจึงทำให้ไม่มีคนสืบทอดทางวัฒนธรรม

พระภูมิ การตั้งศาลพระภูมิต้องตั้งไว้นอกบ้าน ศาลพระภูมิจะมี 4 เสาไว้คอยปกป้องคุ้มครองเจ้าที่ตั้งศาลเจ้าไว้นอกบ้าน ศาลเจ้าที่นี้มีเสาเดียว ทั้งสามศาลจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้าน เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผีว่าจะช่วยปกป้อง คุ้มครอง รักษาให้ทุกคนปลอดภัย และเห็นได้ว่า

ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ ศี และพราหมณ์ควบคู่กัน โดยเห็นได้จากการเข้าวัดทำบุญ การรักษาศีล อีกทั้งการประกอบพิธีการต่างๆ หลากหลายศาสนาปะปนกันไป สำหรับระบบการอุปถัมภ์เป็นระบบที่เกิดขึ้นมาเมื่อเริ่มมีถนนดินลูกรัง และต่อมามีไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชนเริ่มพบมากขึ้น เริ่มมีการใช้วิทยุมือถือ ต่อมาพัฒนาเป็นโทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์มือถือ ซึ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ มีการใช้จ่ายเงินมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรวิถีชุมชนแบบชาวบ้านเดิมๆ ก็ยังมีให้เห็นอยู่ถึงแม้เกิดความอยากได้ แต่ถ้ายังไม่มีเงินก็ยังไม่ซื้อ ยังคงใช้วิทยุมือถือแบบเดิมๆ ไปก่อน ใช้จ่าย ประหยัดและสะดวกกว่ากันเยอะเลย

เห็นได้ว่าแม้ปัจจุบันจะเป็นยุคโลกาภิวัตน์แล้ว แต่ชุมชนตำบลสะตอยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมพื้นบ้านแต่โบราณ ความเป็นอยู่อย่างเครือญาติ ดังนั้นชุมชนตำบลสะตอเป็นชุมชนน่าอยู่อีกชุมชนหนึ่ง ซึ่งหาได้ยากในสังคมไทยปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
ชาย	63	54.80
หญิง	52	45.20
รวม	115	100.00

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.80 และเพศหญิง จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.20

ตาราง 2 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
0 – 52 ปี	61	53.00
53 ปีขึ้นไป	54	47.00
รวม	115	100.00

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 0 – 52 ปี จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.00 และอายุ 53 ปีขึ้นไป จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.00

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	28	24.30
ประถมศึกษา	72	62.60
มัธยมศึกษาตอนต้น	11	9.60
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4	3.50
รวม	115	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.60 รองลงมาได้แก่ ไม่ได้ศึกษา จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.30 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.60 และมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	18	15.70
รับจ้างทั่วไป	28	24.30
ค้าขาย	2	1.70
ไม่มีอาชีพ	61	53.00
อื่นๆ	6	5.20
รวม	115	100.00

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพมากที่สุด จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.30 อาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.70 อาชีพอื่นๆ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.20 และอาชีพค้าขาย จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
0 – 5,000 บาท	107	93.0
5,001 – 10,000 บาท	7	6.10
10,001 บาทขึ้นไป	1	.90
รวม	115	100.00

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มากที่สุด จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.10 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .90 ตามลำดับ

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
โสด	37	32.20
สมรส	46	40.00
แยกกันอยู่	8	7.00
หย่าร้าง/หม้าย	24	20.90
รวม	115	100.00

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มากที่สุด จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.20 หย่าร้าง/หม้าย จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.90 และแยกกันอยู่ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

ตาราง 7 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามประเภทความพิการ

ประเภทความพิการ	จำนวน (N = 115)	ร้อยละ
ทางการมองเห็น	9	7.80
การได้ยิน/สื่อความหมาย	21	18.30
การเคลื่อนไหว/ร่างกาย	68	59.10
จิตใจ/พฤติกรรม/ออทิสติก	4	3.50
สติปัญญา	7	6.10
ซ้ำซ้อน	6	5.20
รวม	115	100.00

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว/ร่างกายมากที่สุด จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.10 รองลงมาได้แก่ พิการทางการได้ยิน/สื่อความหมาย จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.30 พิการทางการมองเห็น จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.80 พิการทางสติปัญญา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 พิการทางซ้ำซ้อน จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.20 และ พิการทางจิตใจ/พฤติกรรม/ออทิสติก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้งองค์กรประชาสังคมท้องถิ่นของชมรมผู้พิการ ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในทัศนะของคนพิการ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

ปัจจัย	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
1. จิตสำนึกทางอัตลักษณ์	3.85	.89	มีผลมาก	2
2. ผลประโยชน์	3.74	.92	มีผลมาก	3
3. บทบาทของผู้นำ	3.87	.81	มีผลมาก	1
4. เครือข่ายสังคม	3.58	.87	มีผลมาก	4
รวม	3.76	.87	มีผลมาก	-

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่าปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านของจิตสำนึกทางอัตลักษณ์ ผลประโยชน์ บทบาทผู้นำ และเครือข่ายสังคม ล้วนแล้วแต่มีผลมากต่อการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อมาพิจารณาปัจจัยเป็นรายด้านของการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอก็จะพบว่า มีผลมากในทุกปัจจัย โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ปัจจัยของบทบาทผู้นำ 2) ปัจจัยของจิตสำนึกทางอัตลักษณ์ 3) ปัจจัยของผลประโยชน์ 4) ปัจจัยของเครือข่ายสังคม

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่าบทบาทของผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการที่จะเป็นผู้ริเริ่มในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่คนพิการ ชมรมผู้พิการตำบลสะตอจะมีการจัดประชุมในทุกๆ กลางเดือน เพื่อให้คณะกรรมการของชมรมและสมาชิกของชมรม เข้าร่วมประชุม เพื่อปรึกษาหารือกัน รวมทั้งการชักชวนคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่มีใช้เป็นคณะกรรมการสามารถร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน การพูดคุยถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ความเดือดร้อนในครอบครัว หรือแม้แต่การมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับเพื่อนๆ คนพิการด้วยกัน เพื่อให้ชมรมฯ เป็นสื่อกลางในการร้องขอหรือออกความคิดเห็นต่อหน่วยงานรัฐ อีกทั้งมีการดำเนินการในกิจกรรมของกองทุนฌาปนกิจของผู้พิการด้วยการส่งจำนวนเงินฌาปนกิจที่คณะกรรมการในแต่ละหมู่และรายงานให้ที่ประชุมทราบ เพื่อรวบรวมจำนวนเงินที่เก็บได้ในแต่ละเดือนนำฝากเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในทุกๆ เดือน มีการจัดวางแผนงานในกิจกรรม/โครงการที่จะดำเนินงานต่อไป ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ กิจกรรม/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยชุมชนตราด กิจกรรม/โครงการของชมรมคนพิการจังหวัดตราดที่ได้มีการมาลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม/โครงการร่วมมือกัน รวมไปถึงการลงพื้นที่เยี่ยมผู้พิการหลังการประชุมนเสร็จสิ้นในวันนั้นๆ ตลอดจนกิจกรรมที่มีการจัดการประชุมใหญ่ประจำปี ทุกๆ ปี ดังนั้น คนที่เป็นผู้นำจะต้องมีความเสียสละ มีความอดทน มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม มีการชักชวนคนพิการและผู้ดูแลคนพิการเข้าร่วมกันกิจกรรม/โครงการของชมรมให้มากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อเป็นกลไกที่จะเสริมสร้างศักยภาพของการทำงานขององค์กร เพื่อให้คนพิการมีความเข้มแข็งในหลายด้าน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมอบหมายการรับผิดชอบในหน้าที่การงานตามขีดความสามารถที่ต่างกันร่วมมือดังกล่าวจะส่งผลถึงอำนาจการต่อรอง การพิทักษ์สิทธิ์ การผลักดันนโยบายให้กับคนพิการ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือแม้แต่การติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนอื่นจะเป็นตัวอย่าง/แบบอย่างให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ มีวิสัยทัศน์ในการปกครอง เป็นผู้นำและนำพาให้ผู้พิการคนอื่น ๆ สามารถมาจัดตั้งกลุ่มจัดตั้งชมรมได้มีการประสานงานทั้งในองค์กรและนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี ดังนั้น บทบาทของผู้นำจึงเป็นบทบาท

ที่สำคัญยิ่งในการที่นำพารวมผู้พิการตำบลสะอาดให้ร่วมกันทำความดี ทำคุณประโยชน์ และมั่นคงตลอดไป การเป็นผู้นำของชมรมผู้พิการตำบลสะอาดนั้น ได้รับคัดเลือกจากการที่เป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือสมาชิกคนพิการด้วยกัน มีความเสียสละ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ช่วยเป็นกระบอกเสียงแทนสมาชิกคนพิการ และยังเป็นผู้นำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมมานาน จึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำของชมรม ซึ่งก็เป็นการคัดเลือกกันแบบคล้ายกับในอดีตที่เรียกกันว่า “นายบ้าน” นั่นเอง แต่เป็นนายบ้านให้กับคนพิการด้วยกันนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นอีกบทบาทในสังคมที่มีจิตอาสาให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

จิตสำนึกทางอัตลักษณ์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลมากในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะอาดในประเด็นของการตระหนักศักดิ์ศรีของคนพิการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองในครอบครัวในชุมชนและสังคม และไม่ว่าจะเป็นคนกลุ่มใดก็ไม่สามารถเข้าใจคนพิการได้ดีกว่าคนพิการด้วยกัน การพัฒนาศักยภาพคนพิการก็เป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงาน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองหรือสมาชิกด้วยกัน ได้อย่างยั่งยืน

ปัจจัยในผลประโยชน์ก็มีผลมากในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะอาดเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความต้องการให้มีการช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานภาครัฐที่มากขึ้น การได้รับเงินงบประมาณในการสนับสนุนอาชีพเสริมสำหรับคนพิการ และสวัสดิการต่างๆ นอกเหนือจากเบี้ยความพิการ ล้วนแล้วแต่จะส่งผลให้ชมรมผู้พิการตำบลสะอาดสามารถดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและเป็นประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมต่อไป

เครือข่ายสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลมากในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะอาดไม่ว่าจะเป็นประเด็นของเครือข่ายคนพิการกับหน่วยงานราชการหรือประเด็นเครือข่ายของผู้นำคนพิการล้วนแต่มีผลให้ชมรมฯ เป็นที่รู้จักในระดับอำเภอและระดับจังหวัดได้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโอกาสในการที่รับการส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆ มากยิ่งขึ้น สำหรับการเป็นเครือข่ายของคนพิการทั่วไป และเครือข่ายคนพิการกับผู้นำอื่น มีผลในระดับปานกลางก็เนื่องจาก ในพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดตราด มีการรวมกลุ่มของคนพิการนั้นมีน้อยมาก อีกทั้งการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะอาดมิได้อาศัยเครือข่ายคนพิการทั่วไปหรือเครือข่ายผู้นำอื่นในการจัดตั้งชมรมฯ เพียงแต่มีการเข้าร่วมประชุมทั่วไปและเป็นฝ่ายให้การแนะนำกับเครือข่ายอื่นๆ มากกว่า จึงส่งผลให้มีผลในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะอาดอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของจิตสำนึกทางอัตลักษณ์

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
จิตสำนึกทางอัตลักษณ์				
1. การตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการ	3.99	.82	มีผลมาก	1
2. ศักยภาพของคนพิการ	3.59	.94	มีผลมาก	3
3. คนพิการด้วยกันเข้าใจกันได้ดีกว่าคนทั่วไป	3.97	.91	มีผลมาก	2
รวม	3.85	.89	มีผลมาก	-

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่าประเด็นของจิตสำนึกทางอัตลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการ ศักยภาพของคนพิการ และคนพิการด้วยกันเข้าใจกันได้ดีกว่าคนทั่วไป มีผลมากต่อจิตสำนึกทางอัตลักษณ์ในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อมาพิจารณาเป็นรายประเด็นของจิตสำนึกทางอัตลักษณ์ในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอพบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) การตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการ 2) คนพิการด้วยกันเข้าใจกันได้ดีกว่าคนทั่วไป 3) ศักยภาพของคนพิการ

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของจิตสำนึกทางอัตลักษณ์นั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประเด็นของการตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการมีผลมาก ดังนี้

ประเด็นการตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการในที่นี้ หมายถึง การที่คนพิการต้องการให้คนในครอบครัว คนในชุมชน และคนในสังคมได้ตระหนักเห็นคุณค่า เห็นความสามารถ เห็นคุณประโยชน์ และเห็นความสำคัญของคนพิการ เพื่อให้คนพิการมีกำลังใจ ไม่อ่อนแอ ไม่ท้อแท้หรือสิ้นหวัง มีความมั่นคงพอที่จะต่อสู้กับสิ่งแวดล้อมและปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้ทำให้เขาสามารถประสบความสำเร็จได้ในแบบของเขาเองไม่ใช่การเปรียบเทียบกับคนอื่น

การตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการมีผลมากที่สุดต่อการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอ เนื่องจากคนพิการต้องการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มของคนพิการต้องการที่จะทำคุณประโยชน์ในชุมชน สังคมเพื่อให้คนในชุมชนในสังคมได้ตระหนักถึงความมีศักดิ์ศรีของคนพิการทั้งนี้เพื่อได้มาในการมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีและมีโอกาสได้รับสวัสดิการ การศึกษา อาชีพ มีงานทำไม่เป็นภาระของสังคมจากการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการของคนพิการในท้องถิ่น

ซึ่งพบว่าคนพิการจำนวนไม่น้อยที่ต้องการความช่วยเหลือ แต่หน่วยงานที่ช่วยเหลือคนพิการยังมีไม่เพียงพอ ดังนั้นการที่คนพิการในตำบลสะท้อนลุกขึ้นมาจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะท้อนนั้นก็เพราะกลุ่มคนพิการเหล่านี้มีความคิดว่า ก่อนที่เราจะพึ่งพาคนอื่น เราจะต้องช่วยเหลือตัวเองก่อน ช่วยเหลือคนในครอบครัวก่อน คนพิการจะรู้สึกว่าคุณพิการด้วยกันเข้าใจกันได้ดีกว่า จึงเปรียบเทียบคนพิการทุกคนในตำบลเหมือนสมาชิกในครอบครัวตนเองเช่นกัน ดังสุภาษิตที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” และคนพิการด้วยกันย่อมเข้าใจกันดีกว่าคนอื่น ๆ ที่มีใช้คนพิการ แต่ถ้าหากศักยภาพของเราไม่เพียงพอ มีกิจการงานที่เหนือกว่าแรง ยังมีหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ คอยเป็นแรงช่วยเหลือหนุนเสริมให้เราได้ แต่เราต้องพึ่งตนเองก่อน การแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานทางราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ แบ่งเบาภาระคนในครอบครัว คนในชุมชนและสังคม ก็ยังถือว่าเป็นการช่วยให้สมาชิกคนพิการทุกคนได้รับโอกาสในเรื่องต่างๆ นอกเหนือจากการรับเบี้ยความพิการเดือนละ 500 บาทด้วย ไม่ว่าจะเป็นการขอรับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านต่าง ๆ รวมถึงการรับคำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือด้านอื่นๆ อันได้แก่ บริการทางการแพทย์ เพื่อแก้ไขความพิการ หรือปรับสภาพความพิการ การอุปการณ เครื่องช่วยต่างๆ และคำแนะนำปรึกษาทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ติดต่อขอรับบริการได้ที่สถานพยาบาลของรัฐทั่วประเทศ บริการทางการศึกษา การเข้าเรียนในสถานศึกษาต่างๆ คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาติดต่อขอรับบริการได้ที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการหรือศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด บริการทางอาชีพ จัดฝึกอาชีพ แนะนำการประกอบอาชีพ และกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพบริการทางสังคม ให้คำแนะนำปรึกษา บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ครอบครัวคนพิการที่มีฐานะยากจนและประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมถึงการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่มีสภาพความพิการไม่สามารถประกอบอาชีพได้และมีฐานะยากจน สิ่งต่างๆ เหล่านี้การให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ยังไม่สามารถที่จะช่วยเหลือได้ทั่วถึง คนพิการจำนวนไม่น้อยไม่มีความรู้ในสิทธิประโยชน์ของตนเอง ผู้นำคนพิการจึงเป็นตัวกลางในการช่วยแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ การประชาสัมพันธ์ การเป็นตัวแทนในการติดต่อประสานงาน การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจแก่เพื่อนผู้พิการด้วยกัน รวมไปถึงการเป็นตัวแทนในการสร้างเครือข่ายในพื้นที่อื่นๆ การที่คนพิการสามารถรวมตัวตั้งเป็นชมรมได้เป็นการพัฒนาศักยภาพคนพิการ รวมถึงเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงาน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การให้ความสำคัญด้านจิตใจ และสังคมของคนพิการสามารถพัฒนาชีวิตคนพิการให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุดของแต่ละคนได้ คนพิการช่วยเหลือดูแลกันเองก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการดูแลคนพิการด้วยรูปแบบดั้งเดิมได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง ในครอบครัว ในชุมชนและสังคม และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การทำให้คนอื่น ๆ ที่มีใช้คนพิการ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนพิการด้วย

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของผลประโยชน์

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
ผลประโยชน์				
1. เงินงบประมาณในการสนับสนุนชมรม	3.84	.88	มีผลมาก	2
2. สวัสดิการต่างๆ นอกเหนือจากเบี้ยความพิการ	3.53	.98	มีผลมาก	4
3. การมีอาชีพเสริมสำหรับคนพิการ	3.64	.98	มีผลมาก	3
4. การช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานภาครัฐที่มากขึ้น	3.94	.85	มีผลมาก	1
รวม	3.74	.92	มีผลมาก	-

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ประเด็นของผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็น เงินงบประมาณในการสนับสนุนชมรม สวัสดิการต่างๆ นอกเหนือจากเบี้ยความพิการ การมีอาชีพเสริม สำหรับคนพิการ และการช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานภาครัฐที่มากขึ้นมีผลมากต่อผลประโยชน์ในการ จัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของผลประโยชน์ในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอ พบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) การช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานภาครัฐที่มากขึ้น 2) เงินงบประมาณในการสนับสนุนชมรม 3) การมีอาชีพเสริมสำหรับคนพิการ 4. สวัสดิการต่างๆ นอกเหนือจากเบี้ยความพิการ

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่ารายประเด็นของผลประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานภาครัฐที่มากขึ้นมีผลมากต่อการจัดตั้งชมรม ผู้พิการตำบลสะตอ เพราะว่า เมื่อมีการตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ สามารถอุดหนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม/โครงการได้ โดยการที่คณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทน ของชมรมฯ ต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำแผน ทำโครงการพร้อมรายละเอียดต่างๆ เพื่อยื่นต่อผู้บริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมฯ การรวมตัวกัน เป็นกลุ่มเป็นชมรมได้ จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้การส่งเสริมและสนับสนุน งบประมาณต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมไปถึงการจัดหาบุคลากร ที่มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญต่างๆ เพื่อให้เป็นวิทยากรในการฝึกอาชีพด้านต่างๆ ได้ การจัดตั้ง ชมรมฯ ยังเป็นผลให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือดูแลเพิ่มเติมอีกมากมาย อย่างเช่น หน่วยงาน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราดก็นำกิจกรรม/โครงการมาฝึกอาชีพ ให้คนพิการ การฝึกทำขนมไทย เช่น การทำขนมหม้อแกง การทำขนมกระยาสารท การทำข้าวเหนียวแดง

การทำลายลอยแก้ว การทำวัน เป็นต้น ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 15 มีการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ ผู้ประสบปัญหาทางสังคม ชมรมคนพิการจังหวัดตราดมีการนำโครงการเดาเผาขยะมาให้กับคนพิการ ในพื้นที่ตำบลสะตอที่สนใจ และมอบเดาเผา จำนวน 6 ถัง ให้กับชมรมคนพิการอีกด้วย ซึ่งถือว่าการเพิ่มรายได้ให้กับคนพิการอีกทางหนึ่ง วิทยาลัยชุมชนตราดมีการนำกิจกรรม/โครงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพคนพิการของวิทยาลัยชุมชนตราด ภายใต้โครงการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีการสนับสนุนพันธุ์ปลาตก พันธุ์ไก่ พันธุ์ผักหอม และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือต่างๆ ในการที่จะให้ชมรมผู้พิการตำบลสะตอได้บริหารจัดการด้วยตัวเอง รวมทั้ง การสนับสนุนพันธุ์ปลากับครอบครัวคนพิการเลี้ยงไว้เป็นอาหาร เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หากเหลือจากเป็นอาหารสามารถนำไปขายได้ ตลอดจนการวางแผนจะฝึกอาชีพต่างๆ เพิ่มให้อีกมากมาย เช่น การเลี้ยงกบ การเลี้ยงไก่ การเพาะเห็ด การจักสาน และการฝึกอาชีพทำน้ำยาเอนกประสงค์รวมไปถึง การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในการเตรียมความพร้อมกับผู้พิการเพื่อต้อนรับการเป็นประเทศอาเซียน โดยกำลังดำเนินการจัดสอนภาษาเขมรอีกด้วย สิ่งต่างๆ ที่ปรากฏให้เห็นทั้งหลายเหล่านี้ ย่อมแสดงถึงการสมัคสมานสามัคคีในการตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่การทำกิจกรรม/โครงการที่ร่วมดำเนินงานเป็นกลุ่มแล้ว ยังส่งผลให้คนพิการหรือครอบครัวคนพิการที่ไม่มีเวลาหรือไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้รับประโยชน์ต่อเนื่องจากการก่อตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตออีกหลายโครงการ ทั้งนี้ การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากวิทยาลัยชุมชนตราดให้ทำกิจกรรม/โครงการต่างๆ มากมายนี้ ก็เพราะว่า ครั้งหนึ่งชมรมผู้พิการตำบลสะตอได้นำตัวแทนคณะกรรมการส่วนหนึ่งไปประชุมกับ ประธานคนพิการจังหวัดตราด เพื่อสรุปโครงการเดาเผาขยะที่วิทยาลัยชุมชนตราด ทางวิทยาลัยชุมชนตราดก็มีการขับเคลื่อน โครงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพคนพิการของวิทยาลัยชุมชนตราด ภายใต้โครงการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จึงได้เสนอให้คนพิการแต่ละพื้นที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้สามารถนำเสนอโครงการทั้งที่เป็นกลุ่มเป็นชมรม หรือเป็นส่วนตัวก็ได้ ทางวิทยาลัยชุมชนตราดจะรวบรวมข้อมูลและจัดวางแผนในการทำกิจกรรม/โครงการให้ แต่ในระยะแรกทางวิทยาลัยชุมชนตราดจะดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการในพื้นที่ของอำเภอเมืองตราดและโดยรอบก่อนที่มีกลุ่มหรือชมรมอยู่แล้ว แต่ด้วยการรวมตัวของชมรมหรือกลุ่มที่มีความเข้มแข็งของชมรมผู้พิการตำบลสะตอนั้นทำให้วิทยาลัยชุมชนตราดนำกิจกรรม/โครงการมาให้กับชมรมผู้พิการตำบลสะตอ ถึงแม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการลงพื้นที่ของวิทยาลัยชุมชนตราด ในตัวบุคคลของสมาชิกในชมรมฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องบ้าง แต่ในการกลับกันก็ยังมีคนพิการอีกหลายคนที่มีความตั้งใจเต็มที่กับกิจกรรม/โครงการที่ได้รับรวมทั้งกำลังใจจากคนพิการจากครอบครัว ผู้หน้าที่ดีและเจ้าหน้าที่ คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอทำให้วิทยาลัยชุมชนตราดเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญในการเสียดสละ ความอดทน ความสมัคสมานสามัคคี ความมีน้ำใจเอื้ออาทรจากคนพิการเอง จึงยังส่งผลให้มีกิจกรรม/โครงการที่ชมรมผู้พิการจะได้รับอีกมากมาย ดังนั้น การจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอจึงส่งผลให้ได้รับการช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานภาครัฐที่มากขึ้นด้วย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของบทบาทของผู้นำ

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
บทบาทของผู้นำ				
1. การชักชวนคนพิการเข้าร่วมจัดตั้งชมรม	3.94	.81	มีผลมาก	2
2. การจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่คนพิการ	3.97	.78	มีผลมาก	1
3. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.84	.80	มีผลมาก	3
4. การติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนอื่น	3.71	.85	มีผลมาก	4
รวม	3.87	.81	มีผลมาก	-

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่าประเด็นของบทบาทของผู้นำไม่ว่าจะเป็น การชักชวนคนพิการร่วมจัดตั้งชมรม การจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่คนพิการ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนอื่น มีผลมากต่อบทบาทของผู้นำในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของบทบาทของผู้นำในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอพบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) การจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่คนพิการ 2) การชักชวนคนพิการร่วมจัดตั้งชมรม 3) การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) การติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนอื่น

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของบทบาทของผู้นำนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่คนพิการมีผลมากต่อการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอเนื่องจากชมรมผู้พิการตำบลสะตอจะมีการจัดประชุมในทุกๆ กลางเดือน เพื่อให้คณะกรรมการของชมรม และสมาชิกของชมรมเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันรวมทั้งการชักชวนคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่มีไข้เป็นคณะกรรมการก็สามารถมาร่วมประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลกันและกัน การพูดคุยปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ความเดือดร้อนในครอบครัว หรือแม้แต่การมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับเพื่อนๆ คนพิการด้วยกัน เพื่อให้ชมรมฯ เป็นสื่อการในการร้องขอหรือออกความคิดเห็นต่อหน่วยงานรัฐ อีกทั้งมีการดำเนินการในกิจกรรมของกองทุนฌาปนกิจของผู้พิการ ด้วยการต้องส่งจำนวนเงินฌาปนกิจที่คณะกรรมการ

ในแต่ละหมู่และรายงานให้ที่ประชุมทราบ เพื่อรวบรวมจำนวนเงินที่เก็บได้ในแต่ละเดือนนำฝากเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในทุกๆ เดือน มีการจัดวางแผนงานในกิจกรรม/โครงการที่จะดำเนินงานต่อไปไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน กิจกรรม/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยชุมชนตราด กิจกรรม/โครงการของชมรมคนพิการจังหวัดตราดที่ได้มีการมาลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม/โครงการร่วมมือกัน รวมไปถึงการลงพื้นที่เยี่ยมผู้พิการหลังการประชุมเสร็จสิ้นในวันนั้นๆ ตลอดจนกิจกรรมที่มีการจัดการประชุมใหญ่ประจำปีทุกๆ ปี ดังนั้น คนที่เป็นผู้นำจะต้องมีความเสียสละ มีความอดทน มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการจัดเลี้ยงที่เกิดขึ้นในกลุ่ม มีการชักชวนคนพิการและผู้ดูแลคนพิการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการของชมรมให้มากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อเป็นกลไกเสริมสร้างศักยภาพของการทำงานขององค์กรเพื่อให้คนพิการมีความเข้มแข็งในหลายด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมอบหมายการรับผิดชอบในหน้าที่การงานตามขีดความสามารถที่ต่างกัน การร่วมมือดังกล่าวส่งผลถึงอำนาจการต่อรอง พิทักษ์สิทธิ์ การผลักดันนโยบายคนพิการ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือแม้แต่การติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนอื่นจะเป็นตัวอย่าง/แบบอย่างให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ มีวิสัยทัศน์ในการปกครอง เป็นผู้นำและนำพาให้ผู้พิการคนอื่น ๆ สามารถมาจัดตั้งกลุ่มจัดตั้งชมรมได้ มีการประสานงานทั้งในองค์กรและนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี ดังนั้นบทบาทของผู้นำจึงเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งในการที่นำพาชมรมผู้พิการตำบลสะท้อนให้ร่วมกันทำความดี ทำคุณประโยชน์ และมั่นคงตลอดไป

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของเครือข่ายสังคม

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
เครือข่ายสังคม				
1. เครือข่ายของผู้นำคนพิการ	3.68	.88	มีผลมาก	2
2. เครือข่ายของคนพิการทั่วไป	3.45	.85	มีผลมาก	3
3. เครือข่ายคนพิการกับผู้นำอื่น	3.45	.85	มีผลมาก	3
4. เครือข่ายคนพิการกับหน่วยงานราชการ	3.74	.89	มีผลมาก	1
รวม	3.58	.87	มีผลมาก	-

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่าประเด็นของเครือข่ายสังคม ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายของผู้นำคนพิการ และเครือข่ายคนพิการกับหน่วยงานราชการมีผลมากต่อเครือข่ายสังคม ในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะท้อนในทัศนะของคนพิการ ส่วนเครือข่ายของคนพิการทั่วไป และเครือข่ายคนพิการกับผู้นำอื่น มีผลในระดับปานกลางต่อเครือข่ายสังคมในการจัดตั้งชมรมผู้พิการ ตำบลสะท้อนในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของเครือข่ายสังคมในการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะท้อนพบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) เครือข่ายคนพิการกับหน่วยงานราชการ 2) เครือข่ายของผู้นำคนพิการ 3) เครือข่ายของคนพิการทั่วไป 4) เครือข่ายคนพิการกับผู้นำอื่น

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของเครือข่ายสังคม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เครือข่ายคนพิการกับหน่วยงานราชการมีผลมากต่อการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะท้อน ทั้งนี้ก็เนื่องจากชมรมผู้พิการตำบลสะท้อน ยังเป็นชมรมเล็กๆ ที่ยังขาดทั้งกำลังคนในการทำงาน ขาดงบประมาณในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาศักยภาพคนพิการต่างๆ ขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะเป็นผู้นำทาง เป็นผู้ปรึกษา ให้คำแนะนำ และให้การส่งเสริมสนับสนุนคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งสาระสำคัญของ พ.ร.บ.ฉบับนี้ก็คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น กำหนดบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุทางกายหรือสุขภาพ ให้คนพิการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนรัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้ เพราะคนพิการทุกคนมีศักยภาพไม่เท่ากัน การที่รัฐสามารถช่วยเป็นแกนนำสู่ระบบงานที่สร้างให้คนพิการได้ใช้ศักยภาพของตนเองทำได้เท่าที่ร่างกายเอื้ออำนวย คือ การหางานให้คนพิการ ได้มากกว่าเดิม และการดูแลโดยสังคมที่เปิดช่องทางให้เขาเหล่านั้นอยู่ร่วมกับเรา คนปกติได้โดยไม่มี ความพิการเป็นเครื่องกั้น ซึ่งหากเรามีมุมมองที่สร้างสรรค์ เราจะเห็นศักยภาพคนพิการที่ท่วมท้น มากกว่าคนปกติ อาทิเช่น การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่างๆ โดยนี้ก็ถึงแต่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เห็นได้จากดอกผลจากกิจกรรม/โครงการที่ทำ คณะกรรมการของชมรมและผู้ที่เกี่ยวข้องลงความเห็นว่า จะนำเงินที่ได้มาซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อไปเยี่ยมคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งจะมีการลงพื้นที่เยี่ยมเยียนสมาชิกในครอบครัวทุกๆ เดือน ดังนั้น เครือข่ายคนพิการกับหน่วยงานราชการจึงต้องร่วมกันช่วยสร้างมิติให้กับคนพิการ ได้มีโอกาสที่ดีขึ้นอย่างเท่าเทียมกับทุกคนในสังคมไทยเรา

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ อำเภอ
เขาสมิง จังหวัดตราด ในทัศนะของคนพิการ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน
ของชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เรื่อง/ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
1. ภาวะผู้นำ	3.78	.98	มีผลมาก	2
2. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	3.63	.90	มีผลมาก	3
3. การจัดหาทรัพยากร	3.60	.91	มีผลมาก	4
4. ผลงานของชมรม	4.00	.87	มีผลมาก	1
รวม	3.75	.92	มีผลมาก	-

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านของภาวะ
ผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การจัดหาทรัพยากร และผลงานของชมรม ล้วนแล้วแต่มีผลมากต่อ
การดำเนินงานชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาปัจจัยเป็นรายด้านจากการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ พบว่า
มีผลมากในทุกปัจจัย โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ปัจจัยจากผลงานของชมรม 2) ปัจจัยจากภาวะผู้นำ 3) ปัจจัย
จากการมีส่วนร่วมของชมรม 4) ปัจจัยจากการจัดหาทรัพยากร

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า บทบาทของผู้นำเป็นปัจจัย
ที่สำคัญยิ่งในการที่จะเป็นผู้นำในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่คนพิการ

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยจากผลงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ
มีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมฯ เพราะทำให้คนพิการ ครอบครัวคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ
รวมถึงประชาชนในชุมชนได้เห็นถึงผลงาน/กิจกรรม/โครงการของชมรมฯ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็น
การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอที่มีการจัดตั้งพร้อมๆ กับการจัดตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอ
อีกทั้งยังมีการจัดประชุมใหญ่และทำบุญประจำปีจะมีการวางแผนงาน มีการให้ความรู้ในสิทธิต่างๆ
ของคนพิการ มีการเชิญหน่วยงานสาธารณสุขมาให้ความรู้ในการฟื้นฟูสุขภาพร่างกาย การให้ความรู้
ในการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ การทำบุญนั้นนับว่าเป็นการที่ยังคงไว้ซึ่งการอนุรักษ์
วัฒนธรรมและประเพณี ไทยอีกด้วย การจัดประชุมทุกๆ เดือนเพื่อให้คณะกรรมการได้มีการจัดส่งเงิน
ฌาปนกิจและรายงานจำนวนเงินเป็นประจำทุกๆ เดือน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร วางแผนงาน
ในการปฏิบัติงานที่ได้รับการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการที่จะดำเนินงานต่อไป รวมไปถึงโครงการ

เลี้ยงปลาในบ่อดิน ภายใต้โครงการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนพิการตำบลสะตอขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอเพื่อนำดอกผลที่ได้รับเป็นสวัสดิการในการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านคนพิการ และโครงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพคนพิการของวิทยาลัยชุมชนตราด ภายใต้ โครงการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่มีการต่อยอดกิจกรรม/โครงการให้ได้รับประโยชน์ในรูปแบบของกลุ่มและรูปแบบของครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ภาวะผู้นำมีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมฯ เพราะว่า การที่ใครคนใดจะเป็นผู้นำนั้นจะต้องมีความเสียสละ มีจิตอาสา สามารถจัดการวางแผนในการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และสามารถมอบหมายงานได้ตรงกับศักยภาพของคนพิการ จากเหตุผลต่างๆ ดังกล่าวจะส่งผลถึงภาวะผู้นำที่มีอำนาจต่อรอง การพิทักษ์สิทธิ์ การผลักดันนโยบายต่างๆ กับหน่วยงานของภาครัฐ

การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมฯ ก็เพราะว่าการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลสะตอและการเข้าร่วมเวทีประชาคมทั้งในระดับกลุ่ม ระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล การร่วมตัดสินใจเลือกกิจกรรม/โครงการ รวมทั้งการร่วมติดตามและประเมินผลกิจกรรม/โครงการถือว่าการเปิดโอกาสให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และครอบครัวคนพิการ โดยตรง เพื่อช่วยคนพิการได้เรียนรู้ได้ประสบการณ์และเป็นการสมัคสมานสามัคคีในหมู่คนพิการด้วยกันอีกทั้งได้รับการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐอีกด้วย

การจัดหาทรัพยากร มีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมฯ เพราะว่า การขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ การมีบุคลากรทำงานประจำ การมีทักษะในการทำกิจกรรม/โครงการจะทำให้ชมรมมีความพร้อม ความเชื่อมั่น กำลังใจรวมไปถึงการได้รับการพัฒนาศักยภาพที่มากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงให้ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด แม้ว่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ประชาชนในชุมชนก็ยังให้ความร่วมมือทั้งวัสดุอุปกรณ์ ทั้งงบประมาณ อีกทั้งช่วย “เอาแรง” เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นอย่างดี อาทิเช่น การจัดประชุมใหญ่ประจำปี จะมีประชาชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการมากมาย และจะช่วยในเรื่องอาหาร ผลไม้ อาสาช่วยแรงในการจัดสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดประชุม ดังนั้นการจัดหาทรัพยากรเป็นปัจจัยหนึ่งในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอเพื่อให้ได้มาซึ่งการพัฒนาศักยภาพของคนพิการในตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของภาวะผู้นำ

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
ภาวะผู้นำ				
1. การวางแผนในการดำเนินงาน	3.81	.94	มีผลมาก	2
2. การมอบหมายงาน	3.67	.92	มีผลมาก	4
3. การปฏิบัติงาน	3.80	.98	มีผลมาก	3
4. ความเสียสละ	3.83	1.09	มีผลมาก	1
รวม	3.78	.98	มีผลมาก	-

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ประเด็นของภาวะผู้นำไม่ว่าจะเป็น การวางแผนในการดำเนินงาน การมอบหมายงาน การปฏิบัติงาน และความเสียสละมีผลมากต่อภาวะผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของภาวะผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ พบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ความเสียสละ 2) การวางแผนในการดำเนินงาน 3) การปฏิบัติงาน 4) การมอบหมายงาน

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของภาวะผู้นำ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความเสียสละของผู้นำย่อมมีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ ทั้งนี้ก็เนื่องจากชมรมผู้พิการตำบลสะตอยังเป็นชมรมเล็กๆ ที่ยังขาดทั้งกำลังคนในการบริหารจัดการกิจการงานต่างๆ ในชมรม ดังนั้นความเสียสละของผู้นำต้องสำคัญยิ่งในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของชมรม ประธานชมรมผู้พิการตำบลสะตอในปัจจุบัน คือ นายคารม จุลสิงห์ เป็นผู้ที่มีความเสียสละโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน อุทิศเวลาให้แก่คนพิการอย่างเต็มความสามารถ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คอยแก้ไขปัญหามาต่างๆ ช่วยเป็นกระบอกเสียงแทนสมาชิกคนพิการ และยังให้ความช่วยเหลือจัดหาอาชีพ ส่งเสริมให้ความรู้และจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่คนพิการ พยายามจัดหาและจัดทำโครงการขึ้นมาหลายโครงการเพื่อคนพิการ เป็นผู้ประสานงานที่ดี ทำให้ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ เริ่มหันมาสนใจคนพิการมากขึ้นซึ่งถือว่าเป็นผู้นำที่เอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
การมีส่วนร่วมของสมาชิก				
1. การเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลสะอาด	3.79	.86	มีผลมาก	1
2. การเข้าร่วมเวทีประชาคม	3.65	.91	มีผลมาก	2
3. การร่วมตัดสินใจเลือกกิจกรรม/โครงการ	3.57	.86	มีผลมาก	4
4. การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม/โครงการ	3.61	.93	มีผลมาก	3
5. การร่วมติดตามและประเมินผลกิจกรรม/โครงการ	3.55	.92	มีผลมาก	5
รวม	3.63	.90	มีผลมาก	-

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ประเด็นของการมีส่วนร่วมของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลสะอาด การเข้าร่วมเวทีประชาคม การร่วมตัดสินใจเลือกกิจกรรม/โครงการ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม/โครงการ และการร่วมติดตามและประเมินผลกิจกรรม/โครงการมีผลมากต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะอาดในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะอาดพบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) การเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลสะอาด 2) การเข้าร่วมเวทีประชาคม 3) การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม/โครงการ 4) การร่วมตัดสินใจเลือกกิจกรรม/โครงการ และ 5) การร่วมติดตามและประเมินผลกิจกรรม/โครงการ

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสะอาดย่อมมีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะอาด ทั้งนี้ก็เนื่องจากการที่ดำเนินกิจกรรม/โครงการใดๆ ที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐจะต้องมีการทำประชาคมจากระดับกลุ่ม ระดับหมู่บ้านมาก่อน แล้วจึงนำกิจกรรม/โครงการนั้นเสนอต่อที่ประชุมประชาคมในระดับตำบล เพื่อนำแผนงานจัดส่งให้กับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำเข้าบรรจุในแผนพัฒนา 3 ปี ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล ชมรมผู้พิการก็เช่นกัน ได้ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุม

ประชาคมในการจัดทำแผนงานต่างๆ ทั้งในระดับกลุ่ม ระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล เพื่อเสนอ กิจกรรม/โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกคนพิการ ครอบครัวของคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ ทำให้คณะกรรมการของชมรมผู้พิการตำบลสะดวกได้รับความไว้วางใจในการเป็นตัวแทนที่เป็น กระบอกเสียงให้กับคนพิการคนอื่นๆ ในตำบล ทั้งนี้ ยังถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คนพิการเข้ามามี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้ร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอ ปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และกระบวนการ พัฒนาในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และครอบครัวคนพิการโดยตรง การเข้าร่วมให้ข้อมูล การปรึกษาหารือ การเข้ามาเกี่ยวข้อง การร่วมมือ และการเสริมอำนาจรวมทั้งการส่งเสริมการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและปรับสภาพแวดล้อม เพื่อเอื้อต่อคนพิการ ก็นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้คนพิการได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสังคมอันจะนำไปสู่การยอมรับ ทางสังคมเช่นเดียวกับคนทั่วไป และยังถือว่าเป็นการกระจายความเป็นธรรมให้กับทุกคนในสังคม เพื่อให้มีโอกาสนในการเข้าถึงบริการและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพชีวิตของตนได้อีกด้วย

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของการ จัดหาทรัพยากร

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
การจัดหาทรัพยากร				
1. ขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ	3.81	.84	มีผลมาก	1
2. การมีบุคลากรทำงานประจำ	3.63	.95	มีผลมาก	2
3. การมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม/โครงการ	3.43	.92	มีผลมาก	4
4. การมีทักษะในการทำกิจกรรม/โครงการ	3.52	.91	มีผลมาก	3
รวม	3.60	.91	มีผลมาก	-

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ประเด็นของการจัดหาทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นการขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ การมีบุคลากรทำงานประจำ การมีทักษะในการทำกิจกรรม/โครงการ มีผลมากต่อภาวะผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ ในทัศนะของคนพิการ ส่วนการมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม/โครงการ มีผลปานกลางต่อการจัดหาทรัพยากรในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของการจัดหาทรัพยากรในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอพบว่า มีผลมากในทุกประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ 2) การมีบุคลากรทำงานประจำ 3) การมีทักษะในการทำกิจกรรม/โครงการ 4) การมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม/โครงการ

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของการจัดหาทรัพยากรนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการมีผลมากต่อการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ ทั้งนี้ก็เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่ในตำบลสะตอไม่มีอาชีพและมีรายได้น้อย ครอบครัวยากจนจึงทำให้การที่จะขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ชมรมผู้พิการตำบลสะตอจะได้ขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในหน่วยงานที่คอยช่วยประสานงาน คอยช่วยให้คำปรึกษาหารือและแนะนำการช่วยเหลือให้ความสะดวกในการเดินทาง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ รวมทั้งการให้ความอนุเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ที่จะทำให้ชมรมผู้พิการตำบลสะตอขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการได้ ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกคนพิการด้วยกันได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม/โครงการที่เป็นการเพิ่มรายได้หรือลดค่าใช้จ่าย การฝึกอาชีพ การให้อาชีพ รวมไปถึงการสงเคราะห์ช่วยเหลือในด้านต่างๆ การสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้คนพิการสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้นการขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ชมรมยังสามารถขับเคลื่อนและคงอยู่ได้ต่อไป

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายประเด็นของการมีผลงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
ผลงานของชมรม				
1. การจัดประชุมทุกๆ เดือน	4.06	.87	มีผลมาก	3
2. การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านคนพิการ	3.86	.88	มีผลมาก	5
3. การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอ	4.21	.80	มีผลมากที่สุด	1
4. การจัดประชุมใหญ่และทำบุญประจำปี	4.08	.86	มีผลมาก	2
5. โครงการเลี้ยงปลาในบ่อดินภายใต้โครงการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนพิการตำบลสะตอของอบต.สะตอ	3.95	.86	มีผลมาก	4
6. โครงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพคนพิการของวิทยาลัยชุมชนตราด ภายใต้โครงการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	3.84	.94	มีผลมาก	6
รวม	4.00	.87	มีผลมาก	-

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า ประเด็นของผลงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมทุกๆ เดือน การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านคนพิการ การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอ การจัดประชุมใหญ่และทำบุญประจำปี โครงการเลี้ยงปลาในบ่อดินภายใต้โครงการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนพิการตำบลสะตอขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ และโครงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพคนพิการของวิทยาลัยชุมชนตราด ภายใต้โครงการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ล้วนแล้วแต่มีผลมากต่อการปรากฏผลงานในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอในทัศนะของคนพิการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของการมีผลงานของชมรมในการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอพบว่า มีผลมากที่สุด 1 ประเด็น คือ 1) การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอ และมีผลมากใน 5 ประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ 2) การจัดประชุมใหญ่และทำบุญประจำปี 3) การจัด

ประชุมทุกๆ เดือน 4) โครงการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ภายใต้โครงการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนพิการ ตำบลสะตอขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ 5) การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านคนพิการ และ 6) โครงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและอาชีพคนพิการของวิทยาลัยชุมชนตราด ภายใต้โครงการจัดการความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ในรายประเด็นของผลงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอ มีผลมากที่สุดต่อการดำเนินงานของชมรมผู้พิการตำบลสะตอ ทั้งนี้ก็เนื่องจากชมรมผู้พิการตำบลสะตอมีการจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอ มาตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งชมรม ปัจจุบันมีสมาชิกคนพิการเข้าร่วมในกองทุนฯ จำนวน 78 คน และเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ชมรมผู้พิการตำบลสะตอ มีความพยายามจะเชิญชวนให้คนพิการที่เหลือเข้าร่วมเป็นสมาชิกให้ครบทุกคนยกเว้นคนพิการที่มีได้ อยู่ในพื้นที่ ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ดำเนินงานมาพร้อมกับการเริ่มก่อตั้งของชมรมฯ และยังคงดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน จึงทำให้สมาชิกคนพิการส่วนใหญ่ในตำบลสะตอมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของกองทุนฯ และเล็งเห็นความสำคัญในการจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้พิการตำบลสะตอ ถึงจะเป็นเงินค่าฌาปนกิจที่มีจำนวนไม่มาก แต่ก็เปี่ยมไปด้วยน้ำใจที่เป็นลักษณะของการทำบุญช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในยามที่ชีวิตของคนพิการคนหนึ่งได้จากโลกนี้ไปแล้ว

“การที่จะทำงานตรงนี้ได้เนี่ย จะต้องมิจิตอาสาจริงๆ ตัวผมไหนจะต้องดูแลสวน ไหนต้องดูแลลูกและครอบครัว แต่ก็ต้องแบ่งเวลาช่วยกิจกรรมของชมรมฯ ด้วย ช่วงนี้ก็มึงงานวัดอีก ต้องแบ่งเวลาให้ได้ ถึงจะมีปัญหาครอบครัวบ้าง แต่ก็ยังสามารถพูดคุยและเข้าใจกันได้ เพราะภรรยาต่างก็เคยทำงานให้กับชุมชนเช่นกัน แม้กระทั่งกิจกรรมของหมู่บ้านก็ไปช่วยกันทั้งครอบครัว การทำงานตรงนี้ไม่เพียงจะมีจิตอาสาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ต้องมีความอดทนและเสียสละอีกด้วย เพราะการที่เป็นผู้นำของชมรมฯ ยังต้องมีปัญหาและอุปสรรคให้แก้ไขอยู่ตลอดเวลา ต่างคนต่างนิสัย ต่างมีความคิดที่ไม่เหมือนกัน หากมีการขัดแย้งในกลุ่มเกิดขึ้นก็ต้องคอยเป็นคนกลางในการประสานความเข้าใจ หากปัญหาที่เกิดขึ้นตรงหน้ามีความรุนแรงก็ต้องคอยให้ใจเย็นๆ กันก่อน แล้วค่อยๆ ไปพูดคุยภายหลังที่บ้านที่ละคนเพื่อค่อยๆ ปรับความคิดให้อ่อนกันบ้างแล้วค่อยนัดกันตามโอกาสต่างๆ เช่น งานวันเกิด แล้วก็ให้มาปรับความเข้าใจระหว่างคนที่ปัญหาอีกที่ดังคำโบราณที่ว่า น้ำเซียวอย่าเอาเรือไปขวาง พอใจเย็นลงต่างคนก็คิดใหม่ทำใหม่ขนาดพี่น้องกัน โดมาด้วยกันยังทะเลาะกันเลย ต้องปล่อยวางในบางครั้ง แล้วค่อยๆ หาวิธีแก้ไขใหม่ ภาระงานที่อยู่ๆ ในช่วงนี้ งานไหนด่วนก็ไปจัดการก่อน ถึงจะไม่ค่อยมีเวลา แต่ถ้าทำแล้วก็เต็มทีและเต็มใจ ไม่เช่นนั้นก็จะรู้สึกเครียดและเหนื่อย ยอมรับว่าการทำงานในบางครั้งนั้น เหนื่อยกายเหนื่อยใจมาก แต่ก็ไม่ท้อ และก็รู้สึกได้ถึงการอ้อมอกอ้อมใจ และสุขใจในการได้ช่วยเหลือคนอื่น การทำงานเป็นผู้นำของคนพิการหรือเป็นตัวแทนคนพิการนั้น

ต้องมีจิตอาสา มีความอดทน และความเสียสละจริงๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและชุมชน ไม่เช่นนั้นก็จะไม่สามารถทำให้ชมรมอยู่ต่อไปได้ และมีเรื่องเล่าให้ฟังบ้าง อีกว่า ในหมู่บ้านผมมีเพื่อนผมคนหนึ่ง แต่เขาไม่ได้พิการ เขาทำงานหามรุ่งหามค่ำ ไม่มีเวลาที่จะไปช่วยกิจกรรมของหมู่บ้านหรือแม่แต่งานวัดในหมู่บ้าน ทำแต่งานทุกวันไม่เว้นวันหยุด แต่เขาก็ไม่เห็นมีเงินมากมายสักที แถมก็ยังติดหนี้ติดสินมากมายอีกด้วย ส่วนผมเองแบ่งเวลาไปช่วยงานกิจกรรมหมู่บ้านบ้าง ช่วยงานวัดบ้าง หรือแม่แต่ช่วยงานของชมรมฯ ก็ตาม แต่ผมก็ไม่ได้มีหนี้สินอะไรมากมาย ไม่ต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำเหมือนกับเพื่อนของผมกับครอบครัวกันอย่างมีความสุขตามมีตามเกิด และการทำคุณประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมก็ยิ่งสุขใจอีกด้วย บางครั้งอาจจะมีปัญหาในครอบครัวที่แก้ไขไม่ได้ แต่มักมีคนคอยยื่นมือมาช่วยเหลือในยามคับขันเสมอ นั่นคงเป็นเพราะบุญกุศลที่ได้ทำความดี และคอยช่วยเหลือคนอื่น ทำให้เราผ่านปัญหาและอุปสรรคไปได้ ในตอนนี้ผมยังมีกำลัง มีร่างกายและแรงใจในการทำงานอยู่ ถ้าหากพวกเรา ยังมีความรักความสามัคคีกันอยู่ มีจิตอาสา มีความอดทน และเสียสละ ความปรารถนาที่จะต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วยกันที่เป็นเป้าหมายเอาไว้ นั่นก็จะสามารถทำให้สำเร็จได้ในสักวัน” (คารม จุลสิงห์. สัมภาษณ์ : 2556)

ถึงเวลาแล้วที่คนพิการจะเลิกเป็นผู้ด้อยโอกาส และใช้พลังแสวงหาโอกาส คนพิการถูกเรียกว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสมาอย่างยาวนาน และคนพิการส่วนใหญ่ก็ดูเหมือนยอมรับ การเป็นผู้ด้อยโอกาสรวมถึงเลือกดำรงชีวิตด้วยการรอคอยให้โอกาส โดยเฉพาะโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่น อย่างไรก็ตาม ยังมีคนพิการกลุ่มหนึ่งซึ่งตระหนักว่าความด้อยโอกาสเปรียบเสมือนกำแพงใหญ่ที่กั้นขวางการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่พวกเขาไม่ยอมพ่ายแพ้แก่กำแพงนั้น เขาพากันพยายามทำลายกำแพง โดยการไขว่คว้าแสวงหาโอกาสทุกทิศทางอย่างสุดกำลัง แล้วคนพิการเหล่านี้ก็ใช้โอกาสเล็กๆ ที่ได้มาพาตัวเองไปสู่ความสำเร็จในหลากหลายเส้นทาง รวมถึงความสำเร็จในการประกอบอาชีพที่มั่นคงตลอดจนการก้าวขึ้นเป็นผู้นำในการสร้างโอกาสและเปิดโอกาสให้คนพิการด้วยกันได้รับโอกาสด้วย (พวงแก้ว กิจธรรม. 2555 : 15) การตั้งชมรมผู้พิการตำบลสะตอขึ้นนั้น นับว่าเป็นก้าวแรกที่จะนำพาให้การรวมตัวของกลุ่มคนพิการกลุ่มเล็กๆ กลุ่มนี้ก้าวไปสู่การเป็นองค์กรภาคประชาสังคมท้องถิ่นในระดับชุมชน และในระดับอื่นๆ ต่อไป